

LIETUVOS RESPUBLIKOS PAJŪRIO JUOSTOS ĮSTATYMAS

2002 m. liepos 2 d. Nr. IX-1016
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas apibūdina pajūrio juostos nustatymo tikslus, jos sudedamąsias dalis, nustato pajūrio kraštovaizdžio apsaugą ir naudojimą, žemės ir jūros akvatorijos naudojimo sąlygas bei ūkinės veiklos apribojimus.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Akvatorija** – tam tikras natūralaus arba dirbtinio vandens baseino (jūros) plotas.
2. **Krantotvarka** – natūralioms, svarbioms arba būdingoms krantų savybėms išsaugoti ar atkurti skirtų priemonių visuma.
3. **Kopagūbris (kopos)** – už paplūdimio dirbtinai ar vėjo natūraliai suformuotas smėlio gūbrys, saugantis nuo pustomo smėlio ar jūros poveikio už jo esančias teritorijas.
4. **Klifas** – eroduojamas sausumos skardis.
5. **Pajūrio juosta** – sausumos (kopagūbris, prieškopė, klifas, paplūdimys) ir jūros akvatorijos (povandeninis šlaitas iki 20 m gylio izobatos) dalis, kurios apsaugos ir naudojimo režimą nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.
6. **Paplūdimys** – kintanti iš smėlio nešmenų vandens ir vėjo formuojama teritorija tarp jūros kranto linijos iki kopagūbrio ar klifo.
7. **Prieškopė** – pajūrio lygumos dalis nuo kontinento pusės, tiesiogiai besišliejanti prie kopagūbrio, klifo, suformuota ir tebeformuojama pajūryje vykstančių eolinių procesų.
8. **Rekreaciniai ištekliai** – gamtinės ir kultūrinės kraštovaizdžio vertybės ar savybės, kurios gali būti ar yra naudojamos rekreacijai.

ANTRASIS SKIRSNIS PAJŪRIO JUOSTOS NUSTATYMO TIKSLAI IR JOS RIBOS

3 straipsnis. Pajūrio juostos nustatymo tikslai

Pajūrio juostos nustatymo tikslai yra:

- 1) racionaliai naudojant išsaugoti Kuršių nerijos, įrašytos į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, žemyninio pajūrio kraštovaizdį, retų bei nykstančių augalų ir gyvūnų rūšių buveines ir kitus gamtos išteklius;
- 2) užtikrinti pajūrio juostos subalansuotą naudojimą valstybės bei visuomenės reikmėms;
- 3) užtikrinti kraštovaizdžio gamtos ir kultūros vertybių apsaugos priemonių įgyvendinimą;
- 4) sudaryti sąlygas visuomenei naudotis pajūrio juostos rekreaciniais ištekliais.

4 straipsnis. Pajūrio juostos sudedamosios dalys ir ribų nustatymas

1. Pajūrio juostai priskiriama:

- 1) ne siauresnė kaip 100 m nuo jūros kranto linijos sausumos teritorija, į kurią įeina kopagūbris, prieškopė, klifas ir paplūdimys, besidriekianti nuo Latvijos Respublikos valstybės sienos iki Klaipėdos uosto šiaurinio molo;
- 2) Kuršių nerija iki Rusijos Federacijos valstybės sienos;
- 3) Lietuvos Respublikos teritorinių vandenų Baltijos jūros akvatorija iki 20 m gylio izobatos.

2. Pajūrio juostos ribas Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka nustato ir keičia Lietuvos Respublikos Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu. Pajūrio juostos ribų plano (schemos) projektą ir kitus pajūrio juostos riboms tvirtinti reikalingus dokumentus Aplinkos ministerijai pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, suderinusi juos su saugomų teritorijų direkcijomis, savivaldybėmis, kitomis suinteresuotomis institucijomis ir valstybinės žemės, patenkančios į pajūrio juostą, patikėtiniais.

Dalies redakcija nuo 2014-01-01:

2. Pajūrio juostos ribas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nustato ir keičia Lietuvos Respublikos Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu. Pajūrio juostos ribų plano (schemos) projektą ir kitus pajūrio juostos riboms tvirtinti reikalingus dokumentus Aplinkos ministerijai pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, suderinusi juos su saugomų teritorijų direkcijomis, savivaldybėmis, kitomis suinteresuotomis institucijomis ir valstybinės žemės, patenkančios į pajūrio juostą, patikėtiniais.

3. Pajūrio juostos ribos turi būti pažymėtos visuose rengiamuose šios teritorijos planavimo dokumentuose ir kartografinėje medžiagoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16)

TREČIASIS SKIRSNIS

PAJŪRIO JUOSTOS NAUDOJIMO SĄLYGOS IR ŪKINĖS VEIKLOS JOJE

APRIBOJIMAI

5 straipsnis. Žemės valdymas ir naudojimas

1. Pajūrio juostai priskirta valstybinė žemė ir jūros akvatorija išimtinė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Pajūrio juostos žemė valdoma ir naudojama Žemės įstatymo nustatyta tvarka.

2. Pajūrio juostoje privačios nuosavybės teise priklausančios žemės sklypai, suteikti iki šio Įstatymo įsigaliojimo, yra nedalomi dalimis parduodant, išnuomojant, atidalijant, įkeičiant, dovanojant. Valstybė turi pirmumo teisę tokiais pačiais sąlygomis Civilinio kodekso, Žemės įstatymo nustatyta tvarka įsigyti žemės savininkų parduodamus žemės sklypus, kurie buvo jiems suteikti pajūrio juostoje iki šio Įstatymo įsigaliojimo.

3. Žemės naudojimo režimą pajūrio juostoje nustato šis Įstatymas ir kiti teisės aktai, taip pat Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengti ir patvirtinti šie teritorijų planavimo dokumentai:

- 1) Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo specialusis planas;
- 2) Pajūrio regioninio parko tvarkymo planas;
- 3) Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo specialusis planas; šio plano rengimo organizatorė yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija;
- 4) Neringos savivaldybės, Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybių bendrieji planai;
- 5) Kuršių nerijos nacionalinio parko gyvenamojoje zonoje esančių gyvenamųjų vietovių, Klaipėdos ir Palangos miestų bei Klaipėdos rajono detalieji planai;
- 6) specialieji infrastruktūros plėtros (komunikacinių koridorių, inžinerinių tinklų) planai, kai planuojamos valstybinės reikšmės ūkinės veiklos įgyvendinimas yra numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose.

Dalies redakcija nuo 2014-01-01:

3. Žemės tvarkymą pajūrio juostoje nustato šis Įstatymas ir kiti teisės aktai, taip pat Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengti ir patvirtinti šie teritorijų planavimo dokumentai:

- 1) Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas;
- 2) Pajūrio regioninio parko tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas;

3) Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas; šio plano rengimo organizatorė yra Aplinkos ministerija. Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planą tvirtina Aplinkos ministerija;

4) Neringos savivaldybės, Klaipėdos ir Palangos miestų, Klaipėdos rajono savivaldybių bendrieji planai;

5) Neringos, Klaipėdos ir Palangos miestų ir Klaipėdos rajono vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai;

6) inžinerinės infrastruktūros vystymo planai, kai planuojamos valstybinės reikšmės ūkinės veiklos įgyvendinimas yra numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose.

4. Šio straipsnio 3 dalies 1, 3 ir 6 punktuose nurodytus teritorijų planavimo dokumentus Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, 2 punkte nurodytą – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, šio straipsnio 4 ir 5 punktuose nurodytuosius – savivaldybių institucijos.

4 dalis netenka galios nuo 2014-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16)

6 straipsnis. Bendrieji ūkinės veiklos apribojimai

1. Pajūrio juostoje žemės, akvatorijos naudotojai privalo laikytis šiame Įstatyme, taip pat Jūros aplinkos apsaugos, Saugomų teritorijų, kituose įstatymuose ir teisės aktuose bei teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, netrukdyti įgyvendinti krantotvarkos priemonės.

2. Pajūrio juostoje teikiama pirmenybė šios juostos nustatymo tikslams neprieštaraujančiai veiklai plėtoti.

3. Pajūrio juostoje esančių kultūros vertybių tvarkymą nustato Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas.

4. Pajūrio juostoje draudžiama:

1) niokoti gamtos ir kultūros paveldo objektus, ardyti paplūdimius, povandeninį krantą, kopagūbrį, kopas, klifo šlaitus ar kitaip žaloti reljefą, dirvožemį, augmeniją ir gyvūniją;

2) eksploatuoti naudinguosius žemės gelmių išteklius. Šis reikalavimas netaikomas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdomai šių išteklių gavybai;

3) statyti statinius arčiau kaip 100 m nuo Baltijos jūros kranto, 50 m nuo Kuršių marių kranto, išskyrus šio Įstatymo 7 straipsnyje nurodytus atvejus ir kai jų statyba atitinka pajūrio juostos nustatymo tikslus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

7 straipsnis. Statinių statybos sąlygos ir tvarka

1. Vadovaujantis Statybos ir Saugomų teritorijų įstatymais bei šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytais teritorijų planavimo dokumentais, pajūrio juostoje gali būti:

1) statomi statiniai, skirti vandens ištekliams naudoti ir aplinkai nuo žalingo vandens poveikio saugoti, kranto linijai stabilizuoti, natūraliai nešmenų pusiausvyrai atkurti bei kitoms vandens ūkio ar uosto reikmėms (užtvankų, krantinių, molų, pralaidų, pylimų, bangolaužių, bunų ir kt.);

2) atstatomi stichinių nelaimių ir katastrofų metu sugriauti ar pažeisti statiniai;

3) statomos laikinos priekrantės žvejybos laivų prieplaukos ir įrengiamos šių laivų saugojimo aikštelės;

4) statomi laikini paplūdimio aptarnavimo statiniai;

5) statomi ir rekonstruojami Nekilnojamojo turto registre įregistruoti pastatai, statiniai ir inžineriniai statiniai, jeigu yra sudaryta ilgalaikė jų užimamų žemės sklypų žemės nuomos sutartis arba valstybinė žemė yra valdoma patikėjimo teise;

6) vykdoma statinių, nurodytų šio Įstatymo 5 straipsnyje, statyba;

6 punktas netenka galios nuo 2014-01-01.

7) statomi nauji pastatai vietoj buvusių, skaidant ir mažinant stambių pastatų tūrius, keičiant jų paskirtį, nesukeliant naujų neigiamų pasekmių gyvenimo ir aplinkos kokybei.

2. Statybos leidimą dėl šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5 ir 6 punktuose išvardytų statinių ir dėl statinių, kurių statyba numatyta šio Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose, išduoda savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas). Statybos leidimą dėl visų naujų statinių išduoda Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

Dalies redakcija nuo 2014-01-01:

2. Statybos leidimą dėl šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5 punktuose išvardytų statinių ir dėl statinių, kurių statyba numatyta šio Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose, išduoda savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas). Statybos leidimą dėl visų naujų statinių išduoda Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

3. Pasiūlymas dėl statinių statybos pajūrio juostoje Lietuvos Respublikos Vyriausybei rengiamas ir teikiamas šia tvarka:

1) statytojas (užsakovas) prašymą ir projektinius pasiūlymus dėl statybos leidimo pajūrio juostoje pateikia savivaldybės, kurioje jis planuoja statyti statinį, institucijai;

2) savivaldybių institucija prašymą ir projektinius pasiūlymus apsveria viešai ir, surinkusi už atitinkamų veiklos sričių priežiūrą atsakingų valstybės institucijų (pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą kompetenciją) bei kitų suinteresuotų organizacijų pasiūlymus, juos apibendrina ir perduoda Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai;

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija pagal gautus dokumentus (projektinius pasiūlymus, viešo svarstymo išvadas ir suinteresuotų institucijų ir organizacijų pasiūlymus) parengia išvadą, ar numatoma statyba ir veikla atitinka šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir pajūrio juostos nustatymo tikslus. Parengtą išvadą ir su ja susijusius dokumentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija pateikia Aplinkos ministerijai;

4) Aplinkos ministerija, gautus dokumentus apsvaarsčiusi ir įvertinusi, priima sprendimą dėl jų teikimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei sprendimui priimti.

4. Statybos metu pajūrio juostos akvatorijoje turi būti užtikrinta, kad nebūtų keičiamas natūralus dugno reljefas ir nebūtų pažeista nešmenų pusiausvyra tiek, kad tai darytų įtaką gretimoms kranto dalims.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16)

8 straipsnis. Krantotvarka ir ypatingos ekologinės situacijos

1. Krantotvarkos priemonės svarbioms arba būdingoms krantų savybėms išsaugoti ar atkurti numatomos Pajūrio juostos tvarkymo programoje. Pajūrio juostos tvarkymo programos rengimą organizuoja Aplinkos ministerija ir tvirtina aplinkos ministras. Pajūrio juostos tvarkymo programą Kuršių nerijos dalyje įgyvendina Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija, pajūrio juostos žemyninėje dalyje – Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybės ir Palangos miesto savivaldybė. Reikalingos lėšos šiai programai įgyvendinti skiriamos iš valstybės biudžeto ir kitų teisėtų lėšų.

2. Numatant krantotvarkos priemones, pirmenybė teikiama natūralių ar tam rajonui būdingų medžiagų, gamtinių analogų principui. Būtina užtikrinti, kad atskirų kranto ruožų krantotvarkos priemonės būtų suderintos.

3. Ypatingų ekologinių situacijų atveju atsakingos institucijos Aplinkos apsaugos įstatymo nustatyta tvarka imasi neatidėliotinų veiksmų krantams sutvirtinti ir apsaugoti nuo tolesnio sunykimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

9 straipsnis. Krantų būklės stebėjimas

Jūros krantų būklės pokyčių, ūkinės veiklos poveikio bei galimų padarinių sisteminiai stebėjimai atliekami Aplinkos monitoringo įstatymo bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

PAJŪRIO JUOSTOS NAUDOJIMO KONTROLĖ IR ATSAKOMYBĖ UŽ PAŽEIDIMUS

10 straipsnis. Atsakomybė už pažeidimus ir valstybinė kontrolė

1. Šį Įstatymą pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Žemės naudojimo ir šio Įstatymo nustatytų veiklos apribojimų kontrolę pagal kompetenciją atlieka valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo ir statybos priežiūros pareigūnai, kultūros vertybių apsaugos pareigūnai.

11 straipsnis. Netekęs galios įstatymas

Įsigaliojus šiam Įstatymui, netenka galios Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl statybų Lietuvos Respublikos pajūrio juostoje ir Kuršių nerijoje“ (Žin., 1995, Nr. [103-2297](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, Žin., 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05)

PAJŪRIO JUOSTOS ĮSTATYMO 4, 5, 6, 7, 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, Žin., 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16)

PAJŪRIO JUOSTOS ĮSTATYMO 4, 5 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2013-07-25)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt